UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

S[e]c[und]a, si noluerit an liceat eis eo inuito transire? Sol. sic.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

q꞉ cognouimus. Joan. Quicquid dicat Jo. ego credo ꝙ ex conſuetudine pſcripta ſpatio quadraginta annorum et bona fide ius ꝛ poſſeſſio acquiratur: vt extra de conſue.c.vlti.in fi.ꝛ.ff.de legi.diuturna.B.

transire, cum ipſi eligant meliorem vitam. b ¶ Meliorem. Hec cauſa eſt ſufficiens ꝙ de minori ad maius tranſeundum eſt.xciij.diſt.legimus.in fi.ſed non ad parem.extra de regu.ſane.ꝛ tamen dicit.c.ſic viue in monaſterio vt clericus eſſe merearis.xvj.queſt.j.ſic viue, Joan.

¶ Canonica ¶ Caſus. Concludit Gra.ex ſupradictis dicens ꝙ canonica iura a quibus monaſteria ſunt libera, ſunt ſynodales exactiones, angarie, crebre receptiões, et annales exactiones, et indictiones penarum.

Quo clerici. ¶ Caſus Dictum eſt.ſ. in cauſa prima.qõ.ij.ca. abbates.i fi. ꝙ nullus abbas dꝫ recipere monachũ alienũ. ſed q꞉ forte idẽ putaretur de clericis ſecularib⁹ ꝛ canonicis regularib⁹ ideo ſupponit hic xix.cauſa in qua q̃ritur an clerici ſeculares et canonici regulares inuitis prelat; ſuis poſſint ad regulam arctiorem tranſire: quod vt melius pateat, thema proponit: de quo tres elicit queſtiones.

Quod epus. ¶ Caſ⁹. Hic ponitur prima.qõ. qua querit̃ an epiſcopus debeat dare licentiam clerico ſuo volenti ad religionem tranſire. et certum eſt ꝙ ſic vt.j.ca.j.

a ¶ Quod epus. Dubitatio harum triũ queſtionuꝫ ab eodẽ fõte procedit vnde vna ſolutione terminatur. Hu. dicit ꝙ clericus ſecular; inuito epõ poſſit tranſire ad monaſterium: vt.j.e. ca.j.ꝛ.j.e.q.ij. due.

Canonica ergo iura quibus monaſteria ſubiecta non ſunt, ſynodales exactiones intelliguntur. non enim cogẽdus eſt abbas (ſicut in turonico concilio ſtatuitur) ad ſynodũ ire, niſi aliqua rationabilis cauſa exiſtat. ſunt enim quedam ſeruitutis officia: vt angarie operum, crebre receptiões, annue exactiones, mulctationes peccantium, a quib⁹ omnib⁹ monaſteria libera ſunt.

¶ Cauſa.xix.

Duo clerici ad mõaſteriũ trãſire volũt vterqꝫ licẽtiam ab epiſcopo ſuo petijt, vnus relicta eccleſia propria eo inuito, alter dimiſſa regulari canonia cenobio ſe contulit.

Modo queritur ſi epiſcopus debeat permittere vt relicta ppria eccleſia clericus monaſterium ingrediatur.

Secundo queritur ſi epiſcopus licentiam dare noluerit: an eo inuito monaſterium poſſit adire.

Tertio queritur, ſi contigerit ipſos reglares canonicos fuiſſe: vtrum cõcedendus eſſet eis monaſterij ingreſſus.

¶ Queſt.j.

Quod epſ⁹ licentiam clericis adeundi monaſterium dare debeat, in Toletano concilio precipit̃, in quo ſic ſtatutum legitur.

¶ Nõ debet negari ingreſſus clericis qui monachoꝝ propoſitum appetunt.

Clerici q̃ monachorum propoſitũ appetunt (q꞉ meliorẽ[b] vitã ſequi cupiunt) liberos eis ab epis in monaſterijs largiri oportet ingreſſus: nec interdici ꝑpoſitum eorum qui ad cõtemplationis deſiderium tranſire nituntur.

¶ Queſtio.ij.

Inuito vero epiſcopo clericũ ei⁹ a nullo eſſe ſuſcipiendũ Leo epſ teſtatur ſcribẽs Ruſtico Narbonenſi epiſcopo.

¶ Inuito epiſcopo ei⁹ clericũ nemo ſuſcipiat.

Alienũ clericum[c] inuito epiſcopo ipſi⁹ nemo ſuſcipiat. Sed ſubaudiẽdũ eſt, niſi ad ꝑpoſitum melioris vite tranſire voluerit. tunc enĩ liberũ eſt illi etiã epõ contradicente monaſterium ingredi.

Unde Urbanus papa in capitulo ſancti Ruffini.

¶ Qui monachorum propoſitũ appetit: etiã inuito epiſcopo ſuſcipiendus eſt.

Due ſunt (inquit) leges, vna publica, altera pri-

Inuito. ¶ Caſus. Hic intitulat̃ ſecũda queſtio qua queritur, an clericus ſecularis inuito epiſcopo ſuo poſſit ad religionẽ tranſire? Et reſpõdetur ꝙ ſic: vt.j.e.c. due. Gratianus tamen primo probat ꝙ non: poſtea probat contrarium.

c Alienũ clericum. Immo nec etiã laicum alienũ: vt.lxxj.diſt. primatus. ſi ergo clericus huius epiſcopatus eligitur ad aliquẽ dignitatẽ, in alio epãtu ſine licẽtia hui⁹ epi nõ poteſt eum recipere: vt.lxxvj.diſt. ca.vlti.et.lxiij.diſt. literas.et.lxxxv.diſtin.ca.archidiaconum. Jo.

Due ſũt. ¶ Caſus. Hoc ca. diuiditur in duas partes. In prima parte dicit̃ ꝙ quidam clerici ſeculares inuitis epiſcopis ſuis monaſticum habitum vel regulariũ canonicorũ aſſumere volebant: quare queſitum fuit ab Urbano papa i ca. ſancti Ruffini quid iuris ſit de hoc? qui reſpondet duas eſſe leges, diſtinguẽdo publicam ſcꝫ et priuatam. Publica facta eſt ꝑpt̃ trãſgreſſores: qui cum in ſuis epiſcopatibus celebrare non poſſent, ibant ad alios: et ideo ne criminoſi et infames reciperentur, ſtatutum fuit vt nullus epiſcopus clericũ alienũ ſuſcipiat ſine literis commẽdatitijs ſui epi. In ſecunda parte dicitur ꝙ lex priuata eſt que inſtinctu ſpiritus ſancti ſcribitur in corde alicuius: ſecundum quam clerici ſeculares libere, etiam ſuis epiſcopis inuitis trãſire poſſunt ad monaſterium vel canonicam regulã vel regularem. Et hoc probatur authoritate apoſtoli: ꝛ preterea quia lex non

Sed nec monachus nec regularis canonicus poteſt inuito abbate tranſire ad locum alium: vt.j.e.qõ.iij.ca.j.et ca. ſtatuimus. ſed eius opinio corrigitur extra de regu. et tranſeũ.ad reli.licet. vbi habes ꝙ quilibet poteſt trãſire ad arctiorem religionem, petita tamen licentia licet non obtenta: ſed ad parem religionem nemo poteſt tranſire: vt extra de regu.ſane. Jo.

Transitus ad religionem arctiorem pmiſſ⁹ eſt.

Clerici. ¶ Caſus. Statuit̃ in hoc ca. vt epi debeant licentiam dare clericis volentibus ad monaſteria

eſt poſita iuſto ad coercendū eum a bono. Secunda ibi: Lex vero priuata. et eſt interpoſitio ab illo loco, dignior eſt. vſqꝫ ibi: quiſquis igitur.
a Priuata. vt charitas, de qua dicitur: Habe charitatem ⁊ fac quicquid vis: vt de peni. diſt. ij. radicata.

dic ꝙ excuſaꝫ a delicto inſtinctu ſpiritusſancti ſicut alij: vt extra de diuor. gaudemus. xxiij. q. v. dixit.
g Dignior. Tn̄ in tribus caſibus preiudicat priuata lex publice. nam mulier lꝫ ducaꝫ lege dei, non pōt inuito viro intrare religionē. xxvij. q. ij. ſi quis cōiugū. nec impubes inuito pr̄e. xx. q. ij. puella. nec ep̄us inuito papa. ex̄ de reg. ca. licet. nō fallit regula intelligentes. Jo.

uata[a]. Publica lex eſt q̄ a ſanctis patribus ſcriptis eſt confirmata: vt eſt lex canonū: que quidem propter tranſgreſſiones eſt tradita. verbi gratia. Decretū eſt in canonibus clericum non debere de ſuo epiſcopatu ad alium tranſire ſine commēdatitijs[b] literis ſui epi: quod ꝑpter criminoſos[c] conſtitutum eſt: ne videlicet infames ab aliquo epiſcopo ſuſcipiantur perſone. ſolebāt enim officia ſua cum non poterāt in ſuo[d] ep̄atu, i alieno celebrare: quod iure preceptis ⁊ ſcriptis deteſtatū eſt. Lex vero priuata eſt que inſtinctu ſctī ſpiritus in corde ſcribitur: ſicut de quibuſdā dicit apoſtolꝰ. Qui habent legem dei ſcriptam in cordibus ſuis. et alibi. Cū gentes legem nō habeant, ſi naturaliter que legis ſunt faciunt, ipſi ſibi ſunt lex. Si quis hoꝝ[e] in eccleſia ſua ſub epiſcopo populum retinet, ⁊ ſeculariter viuit: ſi afflatus[f] ſpiritu ſancto in aliquo monaſterio vel regulari canonia ſaluare ſe voluerit: quia lege priuata ducitur, nulla ratio exigit vt lege publica cōſtringaꝫ: (dignior[g] eſt enim lex priuata q̄ꝫ publica. Spiritus quidē dei lex eſt: et qui ſpiritu dei agūtur, lege dei ducuntur: et quis eſt qui ſpiritui ſancto poſſit digne reſiſtere?) Quiſquis igitur hoc ſpiritu ducitur, etiam epiſcopo ſuo contradicente eat liber noſtra authoritate. Juſto enim lex non eſt poſita: ſed vbi ſpiritus dei, ibi libertas: et ſi ſpiritu dei ducimini, non eſtis ſub lege.

Queſtio. iij.

Canonicos autem regulares ad monaſteriuꝫ tranſire multis authoritatibus prohibetur.

Unde in concilio Educenſi congregato ſub Gregorio ſeptimo legitur.

Regulares canonici, monachi fieri non debent.

Nullus abbas vel monachus[h] canonicos regulares[i] a propoſito profeſſionis canonice reuocare, et ad monaſticum habitum trahendo ſuſcipere audeat, vt monachi fiant, quandiu ordinis[k] ſue eccleſiā inuenire quiuerint: in qua canonice viuendo, deo ſeruire, et animam ſuam ſaluare poſſint. Qꝫ ſi temerario auſu id agere tentauerint, anathematis vinculo obligentur.

Item Urbanus papa. ij.

De eodem.

Nullus. ¶ Caſus. Quidam abbates vel monachi ſuis ſuggeſtionibus ad monaſteria canonicos regulares pertrahebant: et ideo ſtatuit Grego. ſeptimus ꝙ qui decetero talia temere attentauerit, excōicetur.

b Sine cōmendatitijs. Sed quare creditur cōmendatitijs literis, cuꝫ quilibet poſſit commendare rem etiā vitioſam. Nā que commendandi animo dicuntur, neminem obligāt: vt. ff. de cōtrahen. emp. ea que. Sed dicas ꝙ ſi quis cōmēdat rem in genere non obligatur: ſed ſi in ſpecie obligaꝫ. ff. d̄ edil. edic. ſciēdum. ſꝫ nec in gn̄e licitū eſt commēdare ex certa ſcientia rem vitioſam: vt extra de ſeru. cap. vnico. alioquin de dolo tenetur: vt. ff. de dolo. q̄d venditor.
Obligatur ne q̄ rē vitioſam cōmendat.
c Propter criminoſos. Licet ꝑpter crimioſos fuerit cōſtitutio data, tamen extenditur etiam ad nō criminoſos: qꝛ nullus recipitur ſine cōmendatitijs literis ſui ep̄i. vbi eīm aliquid ſtatuitur propter impulſiuā cauſam cauſa ceſſante non ideo ceſſat conſtitutio: ſed vbi aliquid propter finalē cauſam eſt ſtatutum: ibi ſi ceſſat cauſa, ceſſat cōſtitutio. ſic diſtinguitur. ff. de dona. l. ij. §. vlt.
Heb. viij. d. Ro. ij.
f Alias qui eīn lege.
d In ſuo. s̄. vij. q. j. ſi q̄s p̄ſbyter.
e Si quis hoꝝ. maxime quia idem eſt in alijs. lxj. diſt. §. his omnibus.
f Si afflatus. Sed qualiter poteſt aliquis clericus inuito epiſcopo tranſire ad religionem, cum ei forte iuratus ſit, ⁊ obediens ſuus ſit: et crimen idololatrie ſit nolle obedire: vt. viij. q. j. ſciendum. et video ꝙ peregrinari non poteſt ſine licentia ep̄i: vt de cōſe. diſt. v. non oportet. et ſepe bonum omittēdum eſt propter meritum obedientie: vt. xj. q̄. iij. quid ergo. cum etiā obediendū ſit licet iniuſte aliquid precipiatur: vt. xxiij. q̄. j. quid culpatur. Item cum clericus non poſſit alienare res eccleſie ſue, ergo multo potius ſeipſum nō poteſt alienare, cum perſone digniores ſint rebus: vt. xij. q̄. j. precipimus. et maior eſt alienatio perſone q̄ꝫ rei: vt. xvij. q. j. ca. iij. Sed
Obedientie cōmendatio.
De hoc no. ex̄ d̄ reg. lꝫ. i gl. ſufficit §. vbi no. d̄ hac queſtione.

Canonicos. Hec. q. diuiditur in quatuor partes: i p̄ma quarum ꝓbatur ꝙ canonicus regularis ſine licētia non debet fieri monachꝰ et hoc ꝓbatur per tres authoritates. Secūda ibi: Queritur ſi mōaſteria. Tertia ibi: Queritur de his. Quarta ibi: Queriꝫ ſi ingreſſis. Jo. de fan.
j. Ti. j. D. ij. Co. iij. D.
¶ Caſus. Hic ponitur tertia. q. vbi queriꝫ an canonicus regularis poſſit ad monaſteriuꝫ tranſire? Et rn̄. ꝙ ſic de licentia prioris: vt. j. ea. ſtatuimus. idē eſt in monacho: vt. j. xx. q̄. e iiij. monachuꝫ. ſed eis inuitis non: vt. j. c. j. et. ij. quilibet tamen ſm̄ iura hodierna pōt ad regulā arctiorē trāſire petita licētia a ſuo ſupiore, et etiā ſi nō habeat licentiaꝫ ab eo: vt ex̄ de regu. lꝫ. Et ꝓcedit hoc ordine Gratia. Prio ꝓbat ꝙ canonici regulares ad monaſteriū tranſire non pn̄t: poſtea ꝓbat cōtrarium.

h Monachus. vt priores qui preſunt monaſterijs extra de ſta. mona. monachi.
i Regulares. ſimiliter clericus in qua eccleſia eſt ſemel intitulatus, in ea perpetuo pſeueret: vt. lxx. diſtinc. ſanctorum. ⁊. lxxj. diſtin. clericos. vt enim ait Apoſtolus. In ea vocatione in qua quis vocatus eſt, in ea permaneat: vt. xxj. q. j. cap. j.
k Ordinis ſui eccleſiam. ſimiliter extra de vi. ⁊ hone. cle. deus. extra de reli. do. inter quatuor. in fi.